

NOBEL EKONOMİ ÖDÜLLERİ



İktisat bilimi alanında dünyanın en prestijli ödülü kabul edilen Nobel İktisat ödülü, İsveç Kraliyet Bilimler Akademisi tarafından, 1997 yılında **Robert C. Merton'a** (Harvard Üniversitesi, Cambridge-ABD) verilmiştir. Merton bu ödüle *"Türev Varlıkların Değerinin Belirlenmesi İçin Sunduğu Yeni Yöntemden"* dolayı layık görülmüştür.

Merton, finans teorisine önemli modellemeler ile katkıda bulunmuştur. Bunlardan biri, 1969 yılındaki Merton'un portföy problemi olarak bilinen modellemedir. Buna göre yatırımcı, ne kadar tüketeceğini seçmeli ve servetini beklenen faydasını maksimum kılacak stok ve risksiz varlıklar arasında dağıtmalıdır.

"Geriye dönüp iyice baktığımda, beklenmedik yolları zevkle kat ettim"

ROBERT C. MERTON - 1997 NOBEL EKONOMİ ÖDÜLÜ

Yaşam Öyküsü: Ünlü sosyolog Robert K. Merton ve Suzanne Carhart'ın oğulları olarak New York'da, 1944 yılında doğan Robert C. Merton'un, Stephanie ve Vanessa adında iki kız kardeşi bulunmaktadır. Merton, 8000 nüfuslu Hastings-on-Hudson kasabasında büyümüştür. Çocukluğunda anneannesi ve bazen sayıları 25'i bulan kedileri ile birlikte aynı evde yaşamıştır. Küçük bir kasabada eğitim görmesine rağmen, yerel okulda iyi bir eğitim almıştır. İyi bir öğrenci olmasına karşın, hiçbir zaman sınıfının en iyisi olamamıştır. Müzik ve sanat gibi entelektüel alanlara ve okula ilgisi olmayan Merton'un ne var ki matematiğe karşı yoğun bir ilgisi olmuştur. Babasıyla oldukça yakın bir ilişkisi olan Merton'a, bugün ilgi duyduğu çoğu şeyi babası öğretmiştir. On yedinci doğum gününden bir hafta önce, bir model olan June Rose ile bir kör randevuya çıkmış, beş yıl sonrasında ise evlenmişlerdir. 1996 yılındaki ayrılık tarihine kadar, üç çocukları dünyaya gelmiştir.

Eğitim-Kariyer: Robert C. Merton, lisans derecesini Columbia Üniversitesi, Matematik Mühendisliği bölümünden almıştır. Yüksek lisansını ise California Institute of Technology'de yapan Merton, iktisat doktorasını MIT'de 1970 yılında Paul Samuelson'un danışmanlığı altında tamamlamıştır. Merton, 1970-1988 yılları arasında MIT Sloan School'da finans dersleri vermiştir. Ardından 1988 yılından 2010 yılına kadar, Harvard Üniversitesi İşletme okulunda profesörlük yapmıştır. Halen, MIT Sloan School'da finans profesörüdür. Amerikan Finans Derneği'nin eski başkanıdır. Merton, Paul Samuelson, Franco Modigliani, Robert Solow, Frank Fisher, Evsey Domar, Peter Diamond gibi önemli isimlerin derslerini almış olmasına rağmen, en başından beri derslerin ilgi alanı olmadığını ve araştırmanın kendisi için daha ön planda olduğunu itiraf etmiştir.

Hobileri: Çocukluğunda beysbola, gençliğinin ilk yıllarında ise otomobillere ilgi duyan Merton, gençliğinde bir dönem Ford'da çalışmıştır. Ancak, akademisyen olduktan sonra, hobi edinmeye pek fırsat bulamayan Merton, ne var ki finansal piyasayla yakından ilgilidir. Bir dönem Scholes ile birlikte sahibi oldukları fondan önemli tutarlar kaybetmiştir.

İktisat Bilimine Katkıları: Fischer Black ve Myron S. Scholes tarafından 1973 yılındaki makalelerinde ilk defa bahsedilen bir opsiyon fiyatlama tekniği olarak Black-Scholes eşitliği, türev piyasalarında önemli bir modellemedir. Robert C. Merton, "Theory of Rational Option Pricing" adlı 1973 yılındaki makalesiyle bu eşitliği geliştirmiş ve modele önemli katkılar sağlamıştır. Merton'un çalışmaları, finansal yaşam-döngüsünü, optimal zamanlar-arası portföy seçimi, sabit varlık fiyatlaması, opsiyonların fiyatlanması, riskli şirket borçları, borç teminatı ve diğer karmaşık türev varlıklarını içeren finans teorisine odaklanmaktadır. Aynı zamanda finansal kurumların işleyiş ve düzenlenmesine ilişkin de makaleleri bulunmaktadır. Halihazırda, finansal inovasyon ve kurumsal değişimin dinamikleri üzerine çalışmaktadır. Finans Teorisi üzerine bir çok yayımlanmış kitabı bulunmaktadır. Robert C. Merton, "Continuous-Time Finance" kitabının yazarı, "Cases in Financial Engineering: Applied Studies of Financial Innovation"; "The Global Financial System: A Functional Perspective"; "Finance; and Financial Economics" kitaplarının ise ortak yazarıdır. Merton aynı zamanda, finans bilimini pratiğe dönüştüren önemli iktisatçılardandır. İktisat literatüründe Merton modeli, Merton'un portföy problemi, uzun dönemli sermaye yönetimi gibi önemli konularla tanınmaktadır.